

कल्पते BHAG. 2, 15. M. 6, 60. ब्रह्मभूयाय 1, 98. 12, 102. BHAG. 14, 26. 18, 53. दण्डस्य हि भयतर्कं जगद्भाग्यं कल्पते M. 7, 22. 23. 15. तदङ्गस्पर्शमवाप्य कल्पते ध्रुवं चिताभस्मरज्ञो विप्रुद्धये KUMĀRAS. 3, 79. अन्नन्मने ऽकल्पत जन्मभीरुः RAGH. 18, 32. VIKR. 42. प्राप्तये कल्प् erlangen MEGH. 36. — 4) zu Theil werden, mit dem loc.: यज्ञो देवेषु कल्पताम् VS. 19, 45. तेषां श्रीर्मयि कल्पताम् 46. मयि देवेभ्यः कल्पताम् AIR. BR. 8, 9. mit dem dat.: कल्पते हस्मै लोका ऊर्धाश्चावृताश्च KHAND. UP. 2, 2, 3. — 5) zu Etwas werden, Etwas werden, sein; mit dem praed. im dat. P. 2, 3, 13, Vārtt. 2. मूत्राय कल्पते यवागूः । उच्चाराय यवानम् Sch. तस्य नैर्ऋतराजस्य भार्यायै किं न कल्पते warum wirst du nicht seine Gattin? R. 5, 23, 7. यद्दीयते विवेकज्ञैस्तदन्तय कल्पते PĀNĀT. II, 76. im nom.: वेदिभूमिरकल्पत AV. 13, 1, 46. 11, 3, 21. तेन चाकूप्रे ऋषयो मनुष्याः RV. 10, 130, 5. 6. वितथैव नः । अकल्पस्य दुःखतिः सर्वा BHATT. 8, 69. — 6) geschehen, werden, fieri, sein: कल्पतामचिरतो भूतयोर्विवासः BHAG. P. 3, 16, 12. कल्प्यते हरेः प्रीतिः BHATT. 16, 12. तेषां ऽद्यैव च सीतायाः परश्चेतसि कल्पस्यति 9, 45. यद्यकल्पस्यदभिप्रायो योद्धुं रतःपतेः स्वयम् 44. — 7) für richtig, für gültig erklären, sich für Etwas entscheiden; mit dem acc.: एवमुज्जीवी साममन्त्रं संधिकारं (wohl Glosse; vgl. विप्रकृमन्त्रं विज्ञापयामास 152, 5) कृतवान् PĀNĀT. 150, 24. — 8) zurechtmachen, zuriichten: चक्रपे (perf. pass., Sch. = सस्तीकृतम्) चाश्चक्रुः BHATT. 14, 89. — 9) hervorbringen, schaffen, bereiten; mit dem acc.: प्रजापतीनां स पतिश्चक्रपे कान्प्रजापतीन् BHAG. P. 3, 7, 25. कल्प्ता प्रीतिं पराम् BHATT. 9, 45. नाकल्पस्यत्संनिधिं स्थाणुः 24, 11. — 10) तानि कल्पद्वन्द्वचारी सलिलस्य पृष्ठे तेषां ऽतिष्ठत्प्यमानः समुद्रः AV. 11, 5, 26. Dem Zusammenhange nach ein part. praes. im nom. in der Bed. des caus.; wahrscheinlich ist aber der Text fehlerhaft.

partic. कूर्तं in Ordnung befindlich, fertig, richtig, vollkommen; hergestellt, zugerüstet: एवमिव हि मिथुने कृतम् CAT. BR. 2, 5, 2, 17. यज्ञः 48. AIR. BR. 6, 4. वेदिः CAT. BR. 1, 2, 5, 26. स एव कूर्तः प्राणैरमेयेनैरिधिं जायेत 11, 1, 2, 3. योगक्षेमः 13, 1, 4, 3. कृताः कृतेषु लोकेषु स्याम CĀNKH. CA. 10, 18, 2. यदेत ऊर्ध्वः कृता स्तोमा भवन्ति कृता एव सुवर्गं लोकं यन्ति TS. 7, 4, 3, 6. न्यायकृतः ĀCV. CA. 12, 6. अकृतः unvollkommen, ungültig TS. 3, 4, 9, 3. 7, 4, 3, 6. — वलेन मरुता वतः । कृतेन चतुरङ्गेण MBH. 3, 790. कृताः स्थूणाः 14, 282. कृतेमेव तु तत्रासीत्क्षानीयम् 13, 2766. R. 1, 13, 15. कृतकोशनखश्मश्रु dessen Haupthaare, Nägel und Bart in Ordnung d. i. beschneitten sind M. 4, 35. 6, 52. Suçr. 1, 370, 16. 2, 53, 14. vorhanden, daseiend: प्रतिक्रिया यस्य न चेत् कृता BHAG. P. 6, 10, 32. festgesetzt, vorgeschrieben: तासां क्रमेण सर्वासां निष्कृत्यर्थं महर्षिभिः । पञ्च कृता मह्यज्ञाः प्रत्यहं गृहमेधनाम् ॥ M. 3, 69. 11, 27. hervorgebracht, bereitet, gemacht: नत्कथ्यां चातलं कृतमूरुभ्यां वितलं विभोः BHAG. P. 2, 3, 40. कृतं नु तावत्पलमेव पुण्यैः CĀK. 137, v. 1. कृतधियः aufgestellt 83. कृतोपचारः KUMĀRAS. 7, 88. VID. 310. कृतच्छेदः MEGH. 68. कृताङ्गराग PRAB. 49, 1.

caus. कल्पयति (DHĀTUP. 33, 74) und कल्पते; अचीकृपत्, चाकृपत् (AV. 6, 35, 3), चाकृपुत् (9, 10, 19); चीकृपाति (RV. 10, 157, 2); चाकृपे. 1) in Ordnung bringen, richtig stellen, anordnen, vertheilen: सो अंध्रान्स कृतून्कल्पयाति RV. 10, 2, 3. अग्निर्विद्वान्यज्ञं नः कल्पयाति 52, 4. AV. 4, 23, 2. 9, 5, 13. एवा धातुराण्येषि कल्पयैषाम् RV. 10, 18, 5. तत्रो लोका अकल्पयन् 90, 14. 190, 3. गात्राणि ते ब्रह्मणा कल्पयामि AV. 18, 4, 32. अकल्प-

यथाः प्रदिशश्चतस्रः 12, 1, 55. 18, 4, 7. सिनीवात्यचीकृपत् । त्विष्यमन्यत्र दधत्पुर्मासम् दधदिह AV. 6, 11, 3. AIR. BR. 1, 9, 29. in Ordnung halten: स देवान्यन्तस उ कल्पयादिशः AV. 3, 4, 6. दण्डं स दाप्यो दिशतं वृद्धौ कानौ च कल्पितम् beim Steigen und Sinken in das richtige Verhältniss gebracht JĀG. 2, 244. प्रथमकल्पित in erster Reihe, — obenan stehend: तमौरसं विज्ञानीयात्पुत्रं प्रथमकल्पितम् M. 9, 166. विधिः प्रथमकल्पितः MBH. 13, 4226. 14, 57. — 2) in eine entsprechende Verbindung bringen mit (instr.), Jmd (acc.) Etwas (instr.) zutheilen: येभिर्देवां ऋतुभिः कल्पयाति RV. 10, 2, 4. भागधेयेनैवैनान्यथाप्यं कल्पयति TS. 2, 2, 21, 3. — 3) zubereiten, zurechtmachen, zuriichten: विप्रुयोनिं कल्पयतु RV. 10, 184, 1. यदावस्रान्कल्पयन्ति सरोहविधानान्येव तत्कल्पयति AV. 9, 6, 7. यो कल्पयन्ति वक्तुः वृद्धोमेव 10, 1, 1. पृष्टाः कल्पयैन् 9, 5, 4. पयः 11, 1, 36. 10, 2, 15. अग्निम् CAT. BR. 1, 3, 2, 12. आहुतिम् 7, 3, 4. 13, 8, 2, 5. न कल्पयन्ते समिधः किं नु नात MBH. 3, 10049. रथो वै कल्पयताम् 16497. नावः सुचित्राः कल्पयताम् R. 1, 9, 5. नव नागसकृन्नाणि कल्पयन्ति यथाविधि 2, 83, 3. कल्पयन्ते मतमातङ्गाः 6, 9, 23. कल्पित gerüstet (von einem Elephanten) H. 1221. नाराजं जनपदं मात्यमोदकदत्तिणाः । देवताभ्यर्चनार्थाय कल्पयन्ते नियतैर्जनैः ॥ R. 2, 67, 23. वस्तिस्तु कल्पितः सम्यक् Suçr. 2, 221, 1. आहारं कल्पयामास राज्ञः VID. 43. — 4) Jmd (acc.) zu Etwas (dat. oder loc.) verhelfen, eines Zustandes theilhaftig machen: स चानत्याय कल्पयते CVETĀCV. UP. 3, 9. (सगरः) पुत्रवे कल्पयामास समुद्रम् MBH. 3, 9912. या त्वाम् — पुत्रवे कल्पयिष्यति 17144. Statt des loc. wohl fälschlich der acc. 17142. — 5) für geeignet halten: कृविराजं पुराडाशाः कुशा यूपाश्च खादिराः । नैतानि यातयामासि कल्पयन्ते (GORR. कल्पते) पुनरधरे ॥ R. 2, 61, 17. न हि मे जीविते किञ्चित्सामर्थ्यमिह कल्पयते । अग्रश्यन्त्याः प्रियं पुत्रम् 43, 19. — 6) anweisen, bestimmen, festsetzen: आसनं कल्पयामास MBH. 1, 58. वत्सं कल्पय मे वीर येनाहं वत्सला तव । धोत्वे क्षीरमयान्कामान् BHAG. P. 4, 18, 9. न्यप्रोधमेव वासार्थं कल्पयामासतुस्तदा R. 2, 52, 100. मुखबाहूरुपज्ञानां पृथक्कर्माण्यकल्पयत् M. 1, 87. 88. 3, 127. राजकर्मसु युक्तानां स्त्रीणां प्रेयजनस्य च । प्रत्यहं कल्पयेद्विद्वत् स्थानकर्मानुव्रतः ॥ 7, 125. 11, 23. नृपो राष्ट्रे कल्पयेत्सततं करान् 7, 128. यस्माद्भागार्यिनो भागान्नाकल्पयत मे सुराः R. 1, 66, 10. RAGH. 1, 94. द्विजेभ्यः पृथिवीमिमाम् । वाग्निमेधे मरुतयज्ञे विधिवत्कल्पयिष्यति MBH. 3, 13107. M. 9, 17. कल्पितयज्ञभागं शैलाधिपत्यम् KUMĀRAS. 1, 17. BHAG. P. 5, 18, 33. — 7) Jmd oder Etwas zu Etwas bestimmen, in Gedanken oder mit Worten zu Etwas machen, für Etwas ansehen, — erklären; mit zwei acc.: तमुत्सृष्टं जले गर्भम् — राधायाः कल्पयामास पुत्रम् MBH. 1, 2775. 8354. यतश्च भयमाशङ्कतप्राचीं तां कल्पयेदिशम् M. 7, 189. शिरः — अज्ञो प्रकृमचीकृपत् BHAG. P. 8, 9, 26. श्रीदत्तो ऽपि स तत्कालं राजा मित्रैरकल्पयत् KATHĀS. 10, 23. मातरं कल्पयन्तेनाम् KUMĀRAS. 6, 80. BHAG. P. 5, 13, 1. प्राणस्यान्नमिदं सर्वं प्रजापतिरकल्पयत् M. 5, 28. उभयं देवाः सममन्नमकल्पयन् 4, 224. कुलपालिकाविवाहं मासावधिकमकल्पयत् er bestimmte, dass die Hochzeit nach einem Monate stattfinden sollte DAÇAK. in BENF. Chr. 189, 1. अग्निना तोहनाधारेण विद्युच्चलितवर्चसा । प्रगृहीतेन वै शत्रुं वज्रिणां वा न कल्पये ॥ sehe ich selbst Indra für keinen Feind an R. 2, 23, 33. — 8) machen, ausführen, veranstalten, bilden, verfassen: अन्वेन मत्प्रमुदः कल्पयस्व RV. 10, 10, 12. यथावशं तन्वं कल्पयस्व 13, 14. AV. 7, 104, 1. सुविता कल्पयावहै RV. 10, 86, 21. एकं सतं बहुधा कल्पयति (vgl. CVET-